

A 2011/2012-es tanév filozófia OKTV versenyének esszékérdései

1. Milyen szabadság az, amelyre szabad kényszeríteni az embert?

2. Egyetért a pszichologizmusnak ezzel a bírálataival? Akár igen, akár nem: miért?

„Nem minden képzet. Különben a pszichológia magában foglalna minden tudományt, vagy legalábbis minden tudomány legfőbb bírása lenne. Különben a pszichológia uralkodna a logika és a matematika felett is. Ám a matematika végletes félreismerése lenne, ha a pszichológia alá rendelnék. Sem a logikának, sem a matematikának nem feladata, hogy a lelket kutassa [...] Talán inkább azt lehet feladatukul állítani, hogy a szellemet kutassák, a szellemet, nem pedig az egyes szellemeket.” G. Frege: „Logikai vizsgálódások, 1. rész: A gondolat”, in *Logikai vizsgálódások*, Budapest: Osiris, 2000., 213.

3. „Szinte hasonlóan, mint a régi fizikusok hirtelen – ahogyan mondják – rájöttek, hogy túl kevésé értik a matematikát ahhoz, hogy úrrá legyenek a fizikán, ugyanígy elmondható, hogy a fiatalok ma olyan helyzetbe kerültek, hogy az épkézláb, normális értelem többé nem elég az élet különleges követelményeihez. Annyira bonyolulttá lett minden, hogy csak kivételes értelem képes úrrá lenni rajta. Mert immár nem elég jól játszani a játékot; hanem minduntalan fölmerül a kérdés: ezt a játékot kell-e játszani egyáltalában, s melyik a helyes játék?” (Wittgenstein: *Észrevételek*, Budapest: Atlantisz, 1995., 43.)

Egyetért? S miért – akár igen, akár nem?

4. Mit gondol erről a metafizika-felfogásról?

„Az ember a nyers, ősrégi kultúrák idején az álomban egy második, valóságos világot vélt megismerni; ez minden metafizika eredete. Álom nélkül az ember nem talált volna alkalmat a világ kettéválasztására. A lélekre és testre való felosztás ugyancsak az álomról alkotott legrégebbi felfogással függ össze, miként a lélek látható, testi-anyagi formában történő megjelenésének feltételezése is, vagyis minden szellemhit és valószínűleg minden istenhit is.” (Nietzsche: *Emberi, nagyon is emberi*, Budapest: Osiris, 2008., 21.)